

Tomaž Horvat
državni svetnik

Številka: 543-01-5/2019/1
Ljubljana, 11. oktober 2019

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik Državnega sveta

Zadeva: Pobuda za sistemsko rešitev problematike starajočega se prebivalstva in zagotovitev ustreznega vira sredstev za financiranje programov in izgradnjo ustreznih nastanitvenih zmogljivosti za osebe z demenco

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) predlagam, da se na Vlado Republike Slovenije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za zdravje naslovi naslednjo pobudo:

Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za zdravje naj sistemsko pristopijo k reševanju problematike starajočega se prebivalstva, zlasti oseb z demenco, in zagotovijo ustrezen vir sredstev za financiranje:

- projektov za izgradnjo domov za starejše, s poudarkom na povečanju števila kapacitet varovanih oddelkov;
- izgradnjo varovanih stanovanj za starejše z demenco;
- programov skupnostne skrbi, s poudarkom na intenzivnem izobraževanju in informiranju o demenci na ravni lokalnih skupnosti.

Obrazložitev:

V Sloveniji se že vrsto let srečujemo z drastičnim povečanjem starostnikov, pa tudi mlajših oseb, diagnosticiranih z demenco. V Sloveniji je približno 32.000 registriranih bolnikov z demenco, pri čemer se je v zadnjih desetih letih njihovo število povečalo za kar 40 %. Po nekaterih napovedih pa naj bi se do leta 2035 njihovo število povečalo na več kot 64.000. Ob tem je treba opozoriti, da je po nekaterih ocenah še enkrat toliko starostnikov, ki imajo težave z demenco, vendar še niso iskali pomoči pri zdravniku, zato jih omenjena statistika ne zajema.

Računsko sodišče je 16. 9. 2019 objavilo izsledke revizije, v kateri je preverilo, ali so bili Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZEM) ter Ministrstvo za zdravje (v nadaljevanju: MZ) v obdobju od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2018 uspešni pri

zagotavljanju dostopnosti in dosegljivosti storitev socialnega varstva, oziroma ali Republika Slovenija zadovoljivo skrbi za tiste, ki zaradi starosti, duševne ali telesne prizadetosti potrebujejo pomoč drugih.

Vlada, MDDSZ ter MZ po mnenju Računskega sodišča niso bili uspešni pri zagotavljanju dostopnosti in dosegljivosti storitev socialnega varstva tistim, ki jih potrebujejo, obenem pa niso zagotovili enake obravnave upravičencev in ustrezno načrtovali novega sistema dolgotrajne oskrbe. Prav tako niso bile natančno ugotovljene slabosti obstoječega sistema socialnega varstva in izračunana potrebna sredstva ter določeni viri financiranja storitev v okviru predvidene nove ureditve, ob upoštevanju dejanskih potreb upravičencev in trenda staranja prebivalstva.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije demenca postaja eden največjih zdravstvenih problemov zahodnega sveta. Demenca ne predstavlja samo eno od najdražjih bolezni na svetu, ampak v veliki meri vpliva tudi na družbo kot celoto. Osebe z demenco so namreč v veliki meri odvisne od pomoči drugih oseb. Svojci oseb z demenco zato pogosto izgorevajo v skrbi zanje, prav tako pa oskrba oseb z demenco za številne posameznike in družine predstavlja (pre)velik finančni problem. Ob zavedanju dolgoletnih težav z vzpostavljanjem sistema dolgotrajne oskrbe v Sloveniji, bi bilo treba nemudoma sistematično pristopiti k reševanju problematike starajoče se populacije na splošno, predvsem pa za osebe z demenco, ki potrebujejo specifično oskrbo.

Če želimo zagotoviti, da bodo bolniki z demenco lahko čim dlje v domači oskrbi, bi bilo treba nasloviti tako vprašanje skupnostne skrbi, s poudarkom na vzpostavitvi mreže dnevnih centrov in nadgradnji izobraževanj o demenci v lokalnih skupnostih, kot tudi vprašanje zagotavljanja ustreznega števila varovanih stanovanj. Tistim, ki potrebujejo domsko oskrbo, pa bi bilo treba zagotoviti nastanitev na varovanih oddelkih domov za starejše, kjer pa prostora trenutno drastično primanjkuje.

S ciljem nasloviti vsaj eno izmed pomembnih vprašanj na področju dolgotrajne oskrbe starejših, predvsem tistih z demenco, podajam pobudo, da Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za zdravje zagotovijo ustrezen vir sredstev za financiranje programov skupnostne skrbi in projektov za izgradnjo domov za starejše ter varovanih stanovanj za starejše z demenco.

Državni svetnik
Tomaž Horvat, l.r.